

Goede verdediging geeft vonnis waarde

Uit de krant van 23 juli 2018

Bij de zaak Anne Faber, of eigenlijk bij elke heftige zaak, komt onder meer op sociale media de vraag terug hoe het toch kan dat de verdachte een advocaat krijgt, die soms ook nog van belastinggeld betaald wordt. En wat een gewetenloos iemand moet die advocaat zijn die dit monster wil verdedigen.

De populariteitsprijs zal zo'n advocaat nooit winnen, maar het is ook voor de maatschappij van belang dat een verdachte goede rechtsbijstand krijgt. Niet alleen omdat de schuld nog niet is vastgesteld en iemand dus mogelijk onschuldig is, maar ook om het uiteindelijke vonnis van de rechter waarde te geven.

In het Nederlandse strafproces krijgt de verdachte de ruimte om alle denkbare argumenten aan te voeren, zijn advocaat adviseert daarbij. De wet schrijft voor dat de rechter deze argumenten serieus moet wegen en het ook moet motiveren als hij de verdachte ongelijk geeft.

Eerst bewijs, dan straf

Wanneer een rechter elk argument na serieuze bestudering kan verwerpen en concludeert 'er is bewijs dat u schuldig bent en daarom verdient u een straf', dan heeft dat vonnis waarde.

De verdachte kan zich niet verschuilen achter een gemankeerd proces en, misschien wel belangrijker, de maatschappij weet dat de misdadiger zijn verdiende straf krijgt. Dat is rechtvaardigheid.

Het alternatief - een systeem waarbij de verdachte geen goede mogelijkheid krijgt om een verdediging te voeren - is een stuk minder aantrekkelijk. Onschuldigen belanden in de gevangenis en de echte boeven kunnen zeggen: "Ik zit hier ook onschuldig, mijn proces was een aanfluiting." Dit in tempo en kosten bijzonder efficiënte model wordt met veel succes toegepast in verschillende dictaturen.

Wanneer de verkeerde persoon veroordeeld wordt, is dat niet alleen een drama voor die onschuldige. Ook de maatschappij komt er slecht vanaf - de werkelijke dader blijft namelijk onbestraft.

Juist in de heftigste zaken heeft de maatschappij belang bij vonnissen met waarde. Neem het aangekondigde MH17-proces. De nabestaanden verdienen een rechterlijk oordeel waarbij de verantwoordelijken gestraft worden - niet de efficiënte veroordeling van een zondebok. Tegenspraak is in dat proces onmisbaar.

Als de rechtspraak een uurwerk is, dan is de advocaat een radertje dat tegen de klok indraait. Degene die beweert dat dat tandwielletje overbodig is omdat het toch de verkeerde kant op draait - die mist het grotere geheel.